

บทที่ 4

รูปแบบและองค์ประกอบของรายได้และรายจ่ายของ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนส้มโอไอพีเอ็ม

รูปแบบของสวนส้มโอไอพีเอ็มในการศึกษา

จากการสังเกตและสอบถามเกษตรกรผู้ลงทุนทำสวนส้มโอไอพีเอ็ม ในตำบลสาริกา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก พบว่า สวนส้มโอที่เกษตรกรทำการเพาะปลูกนั้นมีความแตกต่างกันในด้านของขนาดพื้นที่ที่ทำการเพาะปลูกอยู่มาก โดยมีขนาดที่แตกต่างกันไปตั้งแต่ 1 ไร่ ถึง 15 ไร่ ดังนั้น เพื่อให้การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินของการลงทุนทำสวนส้มโอมีความใกล้เคียงกับข้อเท็จจริงจึงจำเป็นต้องกำหนดหรือเลือกขนาดของสวนส้มโอไอพีเอ็ม ดังนั้นในการวิเคราะห์ทางการเงินในการลงทุนทำสวนส้มโอ มีขนาดพื้นที่ 5 ไร่ ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ขนาดสวนที่มีเกษตรกรตัวอย่างทำกันมากที่สุดนั่นเอง โดยอาศัยรูปแบบทำการสวนส้มโอในท้องที่ ตำบลสาริกา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ที่นิยมปลูกส้มโอ พันธุ์ทองดี ในการทำสวนส้มโอ มาใช้เพื่อการศึกษา ซึ่งโดยมากแล้วเกษตรกรจะมีที่ดินเป็นของตนเอง โดยพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ดอน ไม่มีปัญหาน้ำท่วมขังทำให้สามารถเพาะปลูกได้ในที่ราบโดยไม่ต้องทำการยกร่องเพียงแต่ทำเป็นแนวแถวปลูกให้มีระยะห่างระหว่างกัน 8 x 8 เมตร แต่เนื่องจากลักษณะสวนของเกษตรกรเป็นแบบสวนผสม จึงมีการปลูกผลไม้ชนิดอื่น สลับกันระหว่างต้นส้มโอ

อายุโครงการพัฒนาสวนส้มโอเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ในการศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนทำสวนส้มโอเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก กำหนดให้อายุโครงการในการศึกษามีระยะเวลา 5 ปี ซึ่งกำหนดจากโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก ในแผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวภาคกลาง ตอนบน ปี พ.ศ.2544

โครงสร้างค่าใช้จ่ายในการลงทุนพัฒนาสวนส้มโอไอพีเอ็มเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

โครงสร้างค่าใช้จ่ายในการลงทุนพัฒนาสวนส้มโอไอพีเอ็ม เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สามารถแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ค่าใช้จ่ายในการลงทุน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา ซ่อมแซมเครื่องมือ อุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ค่าใช้จ่ายในการลงทุน (Investment Cost)

ค่าใช้จ่ายในโครงการลงทุนพัฒนาสวนส้มโอไอพีเอ็ม เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการลงทุนเพื่อการพัฒนาพื้นที่ ปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในสวน และซื้อเครื่องมือ อุปกรณ์ประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยใช้ข้อมูลจากการสอบถามเกษตรกรสวนส้มโอ ไอพีเอ็ม จำนวน 5 ราย (ตารางที่ 16) มีรายละเอียดดังนี้

1. ค่าปรับปรุงพื้นที่ จากการสอบถามเกษตรกร ในการปรับปรุงพัฒนาพื้นที่ ประกอบด้วย

1.1 ทำถนน / ทางเดิน จากการสำรวจและสอบถามเกษตรกร พบว่าเกษตรกรจะทำการปรับพื้นที่ให้เรียบ และโรยหินเกร็ด เพื่อทำเป็นที่จอดรถ ถนน ทางเดิน เข้ามายังบริเวณบ้าน และบริเวณโดยรอบ ซึ่งทำให้สะดวกต่อการเดินทางเข้าชมสวน โดยอาศัยแรงงานจำนวน 3 คน มีค่าจ้างแรงงานคนละ 200 บาทต่อวัน ใช้เวลา 5 วัน คิดเป็นค่าใช้จ่าย 3,000 บาท และค่าหินกรวดที่ใช้จำนวน 30 คิว (1 คิว = 1,000 กิโลกรัม) ราคาคิวละ 900 บาท เป็นเงิน 2,700 บาทรวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 30,000 บาท คิดเป็นมูลค่าทั้งโครงการเท่ากับ 150,000 บาท

1.2 ค่าจัดแต่งสวน เกษตรกรจะจัดตกแต่งบริเวณบ้านด้วยไม้ดอกไม้ประดับ เพื่อเพิ่มความสวยงาม โดยต้องใช้แรงงาน 2 คน เป็นเวลา 2 วัน ค่าจ้างแรงงานวันละ 200 บาท คิดเป็นค่าใช้จ่าย 800 บาท และค่าไม้ดอกไม้ประดับที่นำมาใช้ตกแต่งมูลค่า 2,500 บาท รวมเป็นค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 3,300 บาท คิดเป็นมูลค่าทั้งโครงการเท่ากับ 16,500 บาท

2. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารและสิ่งก่อสร้าง มีรายละเอียดดังนี้

2.1 บ้านพัก มีมูลค่าเฉลี่ยหลังละ 600,000 บาท และเกษตรกรจะทำการตกแต่งเพิ่มเติมขึ้นอีก โดยมีค่าใช้จ่ายในการก่อสร้าง เฉลี่ย 20,000 บาท รวมค่าใช้จ่ายเฉลี่ยทั้งโครงการเท่ากับ 100,00 บาท ซึ่งเมื่อคิดรวมมูลค่าบ้านพัก คิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 620,000 บาท มีอายุการใช้งาน 50 ปี ซึ่งมีมูลค่าซากเฉลี่ยหลังละเท่ากับ 500,000 บาท รวมมูลค่าทั้งโครงการเท่ากับ 2,500,000 บาท เมื่อสิ้นสุดอายุการใช้งาน

2.2 ที่นั่งพักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว เกษตรกรจะจัดแบ่งพื้นที่เพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้สำหรับพักผ่อน โดยก่อสร้างหลังคาต่อออกมาจากตัวบ้านของเกษตรกรเอง คิดเป็นมูลค่า 15,000 บาท คิดเป็นมูลค่าทั้งโครงการเท่ากับ 75,000 บาท มีอายุการใช้งาน 20 ปี และมีมูลค่า 5,000 บาท คิดเป็นมูลค่าทั้งโครงการเท่ากับ 25,000 บาท เมื่อสิ้นสุดอายุการใช้งาน

2.3 ห้องน้ำ / ห้องสุขา จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรจะสร้างห้องน้ำ / ห้องสุขาสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว เฉลี่ยจำนวน 2 ห้อง คิดเป็นมูลค่า ห้องละ 8,000 บาท รวมเป็นมูลค่า 16,000 บาท คิดเป็นมูลค่าทั้งโครงการเท่ากับ 80,000 บาท มีอายุการใช้งาน 15 ปี และคิดเป็นมูลค่า 2,000 บาท คิดเป็นมูลค่าทั้งโครงการเท่ากับ 10,000 บาท เมื่อสิ้นสุดอายุการใช้งาน

3. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ และ เครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 โต๊ะหิน ใช้สำหรับให้นักท่องเที่ยวนั่งพักผ่อน บริเวณภายนอกบ้าน จำนวน 2 ชุด ราคาชุดละ 2,500 บาท คิดเป็นค่าใช้จ่ายรวม 5,000 บาท คิดเป็นมูลค่าทั้งโครงการเท่ากับ 25,000 บาท มีอายุการใช้งาน 10 ปี และจะมีมูลค่าซากเท่ากับศูนย์ เมื่อสิ้นสุดอายุการใช้งาน

3.2 ชุดรับแขก ใช้สำหรับต้อนรับนักท่องเที่ยวโดยใช้สำหรับพักผ่อนภายในบ้านพัก จำนวน 1 ชุด ราคาชุดละ 5,000 บาท คิดเป็นมูลค่าทั้งโครงการเท่ากับ 25,000 บาท มีอายุการใช้งาน 10 ปี และมีมูลค่าซากเท่ากับศูนย์ เมื่อสิ้นสุดอายุการใช้งาน

3.3 ป้ายชื่อสวนและป้ายชื่อพันธุ์ไม้ เกษตรกรจัดทำป้ายบอกชื่อพันธุ์ไม้ที่บริเวณต้นไม้เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว จำนวนเฉลี่ย 10 แผ่น ราคาแผ่นละ 50 บาท รวมเป็นมูลค่า 500

บาท และแผ่นป้ายบอกชื่อสวนผลไม้ของเกษตรกร 1 แผ่น คิดเป็นเงิน 800 บาท คิดเป็นมูลค่าทั้งโครงการเท่ากับ 6,500 บาท และมีอายุการใช้งาน 10 ปี มีมูลค่าซากเท่ากับศูนย์ เมื่อสิ้นสุดอายุการใช้งาน

3.4 พัดลมไฟฟ้า จำนวน 2 ตัว ราคาตัวละ 700 บาท คิดเป็นมูลค่า 1,400 บาท คิดเป็นมูลค่าทั้งโครงการเท่ากับ 7,000 บาท มีอายุการใช้งานเท่ากับศูนย์เมื่อสิ้นสุดอายุการใช้งาน

3.5 ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ได้แก่ พูก ผ้าห่ม หมอน ผ้าปูเตียง ชุดถ้วยกาแฟ แก้วน้ำ คิดเป็นค่าใช้จ่ายประมาณ 1,000 บาทต่อปี คิดเป็นมูลค่าทั้งโครงการเท่ากับ 5,000 บาท

4. อุปกรณ์ล่องแก่ง ให้บริการเช่าเรือยาง ล่องแก่ง มีอุปกรณ์ดังนี้

4.1 ยาง จำนวน 1 ลำ ราคาลำละ 56,000 บาท มีอายุการใช้งาน 2 ปี มีมูลค่าซากเท่ากับศูนย์เมื่อสิ้นสุดอายุการใช้งาน

4.2 เรือยัก จำนวน 2 ลำ ราคาลำละ 12,000 บาท รวมเป็นมูลค่า 24,000 บาท มีมูลค่าซากเท่ากับศูนย์เมื่อสิ้นสุดอายุการใช้งาน

4.3 ไม้พาย จำนวน 6 อัน ราคาอันละ 1,000 บาท รวมเป็นมูลค่า 6,000 บาท มีมูลค่าซากเท่ากับศูนย์เมื่อสิ้นสุดอายุการใช้งาน

5. เงินงบประมาณโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากสำนักงานเกษตรจังหวัดนครนายก มูลค่า 1,000,000 บาท เพื่อใช้ในการลงทุนพัฒนาโครงการ และดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (Operating Cost)

จากการสอบถามเกษตรกร พบว่าค่าใช้จ่ายในการดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีรายละเอียดดังนี้

1. ค่าแรงงาน

1.1 ค่าแรงงานในการทำความสะดวกบ้านพัก เกษตรกรใช้แรงงานจำนวน 1 คน ในการดูแลทำความสะอาด บ้านพัก ห้องสุขา เดือนละ 4 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 2 ชั่วโมง โดยคิดค่าจ้าง เป็นชั่วโมงๆละ 25 บาท (อัตราค่าจ้าง 200 บาทต่อวัน) คิดเป็นค่าจ้าง 2,400 บาทต่อปี คิดเป็นมูลค่า ทั้งโครงการเท่ากับ 12,000 บาท

1.2 ค่าแรงงานในการดูแลรักษาสวนหย่อม เกษตรกรจะใช้แรงงานในการดูแล บำรุงรักษาโดยใช้เวลา 1 ชั่วโมงต่อครั้ง โดยคิดค่าจ้างเป็นชั่วโมงๆละ 25 บาท คิดเป็นค่าจ้าง 9,000 บาทต่อปี คิดเป็นมูลค่าทั้งโครงการเท่ากับ 45,000 บาท

1.3 ค่าแรงงานในการบริการเช่าเรือยาง จำนวน 2 ราย คิดเป็นค่าจ้าง 6,000 บาทต่อ เดือน รวมเป็นค่าใช้จ่าย 72,000 บาทต่อปี

2. ค่าไฟฟ้า สำหรับเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ใช้อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ พัดลม ตู้เย็น โทรทัศน์ เป็นต้น มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเดือนละ 300 บาท คิดเป็นค่าใช้จ่าย 3,600 บาทต่อปี คิดเป็น มูลค่าทั้งโครงการเท่ากับ 18,000 บาท

3. ค่าอาหารและน้ำดื่ม สำหรับต้อนรับนักท่องเที่ยว คิดเป็นค่าใช้จ่าย 500 บาทต่อเดือน คิดเป็นค่าใช้จ่าย 6,000 บาทต่อปี คิดเป็นมูลค่าทั้งโครงการเท่ากับ 30,000 บาท

4. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ใช้สำหรับกิจกรรมล่องแก่ง คิดเป็นค่าใช้จ่าย 4,000 บาทต่อเดือน รวมเป็นค่าใช้จ่าย 48,000 บาทต่อปี

ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา (Maintenance)

จากการสอบถามเกษตรกร มีค่าใช้จ่ายดังต่อไปนี้

1. ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมบ้านพัก เกษตรกรจะมีค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมบ้านพัก และ บริเวณโดยรอบ เฉลี่ยเท่ากันทุกปีๆ ละ 7,500 บาท มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมบ้านพัก เกษตรกรจะมีค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาทุกปี คิดเป็นค่าใช้จ่ายครั้งละ 5,000 บาท

1.2 ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมห้องน้ำ ห้องสุขา เกษตรกรจะมีค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาทุกปี คิดเป็นค่าใช้จ่ายครั้งละ 1,500 บาท

1.3 ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมศาลาที่นั่งพัก เกษตรกรจะมีค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาทุกปี คิดเป็นค่าใช้จ่ายครั้งละ 1,000 บาท

2. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า เกษตรกรจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซม และบำรุงรักษาอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ เฉลี่ยเท่ากันทุกปี คิดเป็นค่าใช้จ่าย 1,000 บาทมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมพัดลม เกษตรกรจะมีค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาทุกปี คิดเป็นค่าใช้จ่ายครั้งละ 500 บาท

2.2 ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ไฟฟ้าอื่นๆ ได้แก่ หลอดไฟ ปลั๊กไฟ และอื่น ๆ คิดเป็นมูลค่า 500 บาทต่อปี

**ตารางที่ 16 ค่าใช้จ่ายในการลงทุน การดำเนินการและการดูแลรักษาในโครงการท่องเที่ยวเชิง
เกษตรปี 2548**

(หน่วย: บาท)

รายการ/อายุโครงการปีที่	1	2	3	4	5
<u>ค่าใช้จ่ายในการลงทุน</u>					
1. ค่าปรับพื้นที่					
- ทำถนน	150,000	-	-	-	-
- ค่าตกแต่งสวน	16,500	-	-	-	-
2. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคาร/สิ่งก่อสร้าง					
- บ้านพักก่อสร้างเพิ่มเติม	100,000	-	-	-	-
- ที่นั่งพักผ่อน	75,000	-	-	-	-
- ห้องน้ำ/ห้องสุขา	80,000	-	-	-	-
3. เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ					
- โต๊ะหิน	25,000	-	-	-	-
- ชุดรับแขก	25,000	-	-	-	-
- ป้ายชื่อสวนและชื่อต้นไม้	6,500	-	-	-	-
- พัดลม	7,000	-	-	-	-
- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000
4. อุปกรณ์ต้องแก้ง					
- เรือยาง	56,000	-	56,000	-	56,000
- เรือคายัค	24,000	-	24,000	-	24,000
- ไม้พาย	6,000	-	6,000	-	6,000
5. เงินงบประมาณโครงการฯ	1,000,000	-	-	-	-
รวมค่าใช้จ่ายในการลงทุน	1,576,000	5,000	91,000	5,000	91,000
<u>ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน</u>					
1. ค่าจ้างแรงงาน					
- ค่าแรงงานดูแลทำความสะอาด	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000
- ค่าแรงงานในการดูแลสวนไม้ประดับ	45,000	45,000	45,000	45,000	45,000
- ค่าแรงงานในกิจกรรมต้องแก้ง	72,000	72,000	72,000	72,000	72,000
- ค่าไฟฟ้า	18,000	18,000	18,000	18,000	18,000
- ค่าอาหารและน้ำดื่ม	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000
- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	48,000	48,000	48,000	48,000	48,000
รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	225,000	225,000	225,000	225,000	225,000

ตารางที่ 18 (ต่อ)

(หน่วย: บาท)

รายการ/อายุโครงการปีที่	1	2	3	4	5
<u>ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา</u>					
1. ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษา					
- ค่าซ่อมแซมบ้านพัก	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000
- ค่าซ่อมแซมห้องน้ำ/ห้องสุขา	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500
- ค่าซ่อมแซมที่นั่งพักผ่อน	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
2. ค่าซ่อมแซมเครื่องไฟฟ้า	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
รวมค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา	8,500	8,500	8,500	8,500	8,500
รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด	1,809,500	238,500	324,500	238,500	324,500

ที่มา: จากการคำนวณ

องค์ประกอบของรายได้หรือผลประโยชน์ในการลงทุนพัฒนาสวนส้มโอไอพีเอ็ม เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

องค์ประกอบทางผลประโยชน์ที่ได้คำนวณจากการรวมผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นทั้งโครงการลงทุนพัฒนาสวนส้มโอไอพีเอ็ม เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มี 3 ประเภท คือ รายได้จากการขายส้มโอให้นักท่องเที่ยว รายได้จากการขายผลผลิตอื่น ๆ และบริการให้นักท่องเที่ยว และมูลค่าคงเหลือของทรัพย์สินประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหลืออยู่เมื่อสิ้นสุดอายุการใช้งาน

1. รายได้จากการขายส้มโอให้นักท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรสามารถขายส้มโอได้เฉลี่ยปีละ 3 เดือน ซึ่งเป็นช่วงที่ส้มปอกผลผลิตสู่ตลาดโดยมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวสวนเฉลี่ยเดือนละ 20 คน และนักท่องเที่ยวซื้อส้มโอเฉลี่ยคนละ 3 ผล รวมเป็นมูลค่า 30,060 บาทต่อปี มีรายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 แสดงจำนวน และมูลค่าของส้มโอที่จำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว

ปีที่	จำนวน นักท่องเที่ยว ในช่วงฤดูส้มโอ* (คน)	จำนวนส้มโอที่ ซื้อเฉลี่ยต่อคน (ผล/คน)	จำนวนส้มโอ ทั้งหมด (ผล)	ราคาขาย เฉลี่ย (บาท/ผล)	มูลค่า (บาท)
1	60	3	180	30	5,400
2	63	3	189	30	5,670
3	66	3	198	30	5,940
4	70	3	210	30	6,300
5	75	3	225	30	6,750
รวม	334	-	1,002	-	30,060

ที่มา: จากการคำนวณ

หมายเหตุ * จำนวนนักท่องเที่ยวมีอัตราเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.05

2. รายได้จากการขายผลผลิตอื่นๆ ตามฤดูกาล นอกจากการขายส้มโอแล้ว เกษตรกรสามารถขายผลผลิตอื่นๆ ที่มีภายในสวนให้แก่นักท่องเที่ยวตามฤดูกาลต่างๆ เพิ่มเติมได้แก่ มะปรางหวาน มะยงชิด ลองกอง มังคุด มะไฟ โดยมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาที่สวนเฉลี่ยเดือนละ 4 ครั้ง เฉลี่ยครั้งละ 900 บาท รวมมูลค่า 216,000 บาทต่อปี

3. รายได้จากการขายกิ่งพันธุ์ชนิดต่างๆ เช่น กิ่งพันธุ์ต้นส้มโอ กิ่งพันธุ์ต้นมะยงชิด กิ่งพันธุ์ต้นมะปรางหวาน เป็นต้น โดยมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาที่สวนเฉลี่ยเดือนละ 4 ครั้ง เกษตรกรสามารถขายได้เฉลี่ยครั้งละ 250 บาท คิดรวมเป็นมูลค่า 60,000 บาทต่อปี

4. รายได้จากการขายอาหารและเครื่องดื่มให้แก่นักท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยแล้วสามารถขายได้เดือนละ 3,000 บาทต่อเดือน รวมเป็นมูลค่า 180,000 บาทต่อปี

5. ค่าวิทยากร เกษตรจะได้รับค่าตอบแทนในการเป็นวิทยากรในการบรรยายความรู้ทางการเกษตรและการนำเข้าชมสวนซึ่งเกษตรกรจะได้รับค่าตอบแทนเฉลี่ยครั้งละ 300 บาทต่อครั้ง คิดเป็นมูลค่ารวม 28,800 บาทต่อปี

6. รายได้จากกิจกรรมล่องแก่ง เกษตรกรที่ประกอบธุรกิจบริการเช่าเรือล่องแก่ง จะได้รับค่าเช่าเรืออย่างครั้งละ 1,200 บาทต่อครั้ง ให้บริการเฉลี่ยเดือนละ 20 ครั้ง รวมเป็นมูลค่า 288,000 บาทต่อปี

7. รายได้จากค่าเช่าบ้านพัก เกษตรกรได้รับค่าเช่าบ้านพักในอัตราคืนละ 1,500 บาทต่อคืนต่อหลัง หรือ อัตราค่าที่พักคืนละ 150 บาทต่อคน ซึ่งเกษตรกรได้รับค่าเช่าบ้านพักเฉลี่ยปีละ 15,000 บาทต่อปี

จากข้อสมมติฐานกำหนดให้จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวชมสวนส้มโอไอพีเอ็มมีจำนวนเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 6.05 ต่อปี

8. มูลค่าคงเหลือของทรัพย์สินที่เหลืออยู่เมื่อสิ้นสุดอายุการใช้งาน เมื่อสิ้นสุดโครงการที่จะลงทุนพัฒนาสวนส้มโอพื้นที่ขนาด 80 ไร่ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จะมีมูลค่าของทรัพย์สินต่างๆ เหลืออยู่ ซึ่งมูลค่าเหล่านี้จะถูกรวบรวมเข้าไว้ในส่วนหนึ่งของรายได้ในปีสุดท้ายของโครงการพัฒนาสวนส้มโอไอพีเอ็มเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยทรัพย์สินเหล่านี้ ได้แก่ อุปกรณ์เครื่องใช้และสิ่งก่อสร้างต่างๆ เป็นต้น ซึ่งมูลค่าคงเหลือของทรัพย์สินต่างๆ เหล่านี้ ได้จากการสอบถามเกษตรกร คิดเป็นมูลค่ารวมทั้งหมด 175,750 บาทโดยมีรายละเอียดดังนี้

8.1 มูลค่าคงเหลือของสิ่งก่อสร้างและอาคาร มูลค่าคงเหลือของสิ่งก่อสร้างและอาคาร ได้แก่ บ้านพัก ศาลาที่พักและห้องน้ำ คิดเป็นมูลค่ารวมทั้งหมด 143,500 บาท

8.2 มูลค่าคงเหลือของเครื่องเรือนและอุปกรณ์ไฟฟ้า ได้แก่ โต๊ะหิน หูรับแขก และพัดลมซึ่งคิดเป็นมูลค่ารวมทั้งหมด 32,250 บาท

สามารถแสดงรายละเอียดขององค์ประกอบทางผลประโยชน์ที่ได้คำนวณจากการรวมผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นทั้งโครงการลงทุนพัฒนาสวนส้มโอไอพีเอ็ม เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 แสดงผลประโยชน์ทั้งหมดในโครงการลงทุนพัฒนาสวนส้มโอไอพีเอ็ม เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

(หน่วย: บาท)

รายการ	อายุโครงการปีที่				
	1	2	3	4	5
1. รายได้จากการขายส้มโอให้นักท่องเที่ยว	5,400	5,670	5,940	6,300	6,750
2. รายได้จากการขายผลผลิตอื่นๆ	216,000	221,290	226,710	232,360	237,950
3. รายได้จากการขายกิ่งพันธุ์ชนิดต่างๆ	60,000	61,470	62,970	64,510	66,090
4. รายได้จากการขายอาหารและเครื่องดื่ม	180,000	184,410	188,920	193,550	198,300
5. ค่าวิทยากร	28,800	29,500	30,230	30,970	31,730
6. รายได้จากกิจกรรมล่องแก่ง	288,000	295,050	302,280	309,690	317,280
7. รายได้จากค่าเช่าบ้านพัก	15,000	15,370	15,750	16,130	16,530
8. มูลค่าคงเหลือของทรัพย์สิน	-	-	-	-	175,750
รวม	793,200	812,760	832,800	853,410	1,050,380

ที่มา: จากการคำนวณ

ผลตอบแทนจากโครงการลงทุนพัฒนาสวนส้มโอไอพีเอ็ม เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สามารถหาได้จากผลของกำไรที่โครงการได้รับจากการคำนวณรายได้ทั้งหมดหักด้วยค่าใช้จ่ายทั้งหมด แสดงรายละเอียดในตารางที่ 19 พบว่ากำไรในปีแรกมีกำไรเป็นลบ เท่ากับ - 1,016,300 บาท เนื่องจากเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการลงทุนสูง และในปีที่ 2 3 และ 4 เกษตรกรมีกำไรเป็นบวก มีค่าเท่ากับ 574,260 บาท 508,300 บาท 614,910 บาท ตามลำดับ และในปีสุดท้ายของโครงการได้นำมูลค่าคงเหลือและมูลค่าซาก รวมเข้าเป็นรายได้ เกษตรกรจะมีกำไรเท่ากับ 1,407,050 บาท

ตารางที่ 19 กำไรจากโครงการลงทุนพัฒนาสวนส้มโอไอพีเอ็ม เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ปี 2548

(หน่วย: บาท)

ปี	ค่าใช้จ่ายทั้งหมด	รายได้ทั้งหมด	กำไร
1	1,809,500	793,200	-1,016,300
2	238,500	812,760	574,260
3	324,500	832,800	508,300
4	238,500	853,410	614,910
5	324,500	1,050,380	725,880
รวม	2,935,500	4,342,550	1,407,050

ที่มา: จากการคำนวณ